Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

BRIEF ONDERTEKENEN

Directie
[redacted]

Datum
07-08-2024

Onze referentie
2024-[redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
1

Aan Staatssecretaris

nota

Nota Harbersbrief Periodieke rapportage Kinderopvangbeleid

Aanleiding

De Directie Kinderopvang is bezig met voorbereidingen voor de periodieke rapportage kinderopvangbeleid. Door middel van de periodieke rapportage wordt het kinderopvangbeleid geëvalueerd op doeltreffendheid en doelmatigheid. De evaluatie gaat over 'bevorderen arbeidsparticipatie'. De motie Harbers legt de verplichting op om de Tweede Kamer uiterlijk een week vóór Prinsjesdag in het jaar voor oplevering van de periodieke rapportage te informeren over de opzet en vraagstelling.[1] Dat doet u met voorliggende brief ("Harbers-brief').

Geadviseerd besluit

We adviseren u de brief over de opzet en planning van de periodieke rapportage kinderopvang te ondertekenen en te verzenden naar de Tweede Kamer.
We horen ook graag uw eventuele opmerkingen bij de brief.

Kernpunten

In de brief:
- schetst u de aanleiding voor de periodieke rapportage;
- geeft u een toelichting op de beleidstheorie die de basis vormt;
- noemt u de onderzoeksvragen;
- en licht u de aanpak en methode toe.

Hieronder leest u een toelichting op deze punten.

Aanleiding

- De directie kinderopvang heeft de verplichting het beleid te evalueren door middel van een periodieke rapportage over de doeltreffendheid en doelmatigheid van het kinderopvangbeleid. Dit volgt uit de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE).
- Het kinderopvangbeleid streeft twee hoofddoelen na. In oktober 2023 heeft de minister van SZW de periodieke rapportage over het doel 'stimuleren ontwikkeling kind' naar de Kamer verzonden (looptijd 2015-2022).
- De directie Kinderopvang start nu met de periodieke rapportage over het doel '**bevorderen arbeidsparticipatie'**. Middels de twee rapportages gezamenlijk is in 2025 het gehele kinderopvangbeleid geëvalueerd.

[1] Kamerstukken 2014-2015, 34 000, nr. 36 en nr. 52

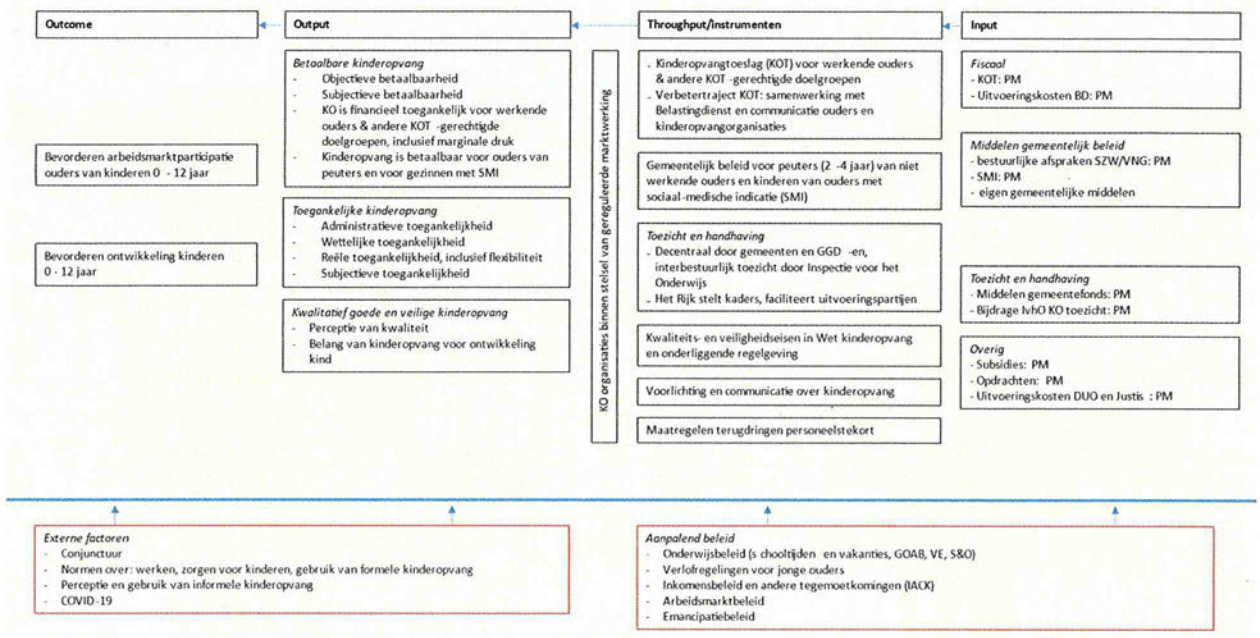
- We ronden de periodieke rapportage in 2025 af. De evaluatieperiode loopt van 2015 tot en met 2024. In 2015 heeft de directie een beleidsdoorlichting over het hele kinderopvangbeleid opgeleverd.
- Het thema kinderopvang is onderdeel van de Strategische Evaluatieagenda (SEA) van SZW en valt onder het bredere thema 'Arbeid, zorg en de ontwikkeling van kinderen'. De SEA is een meerjarige agenda die ex ante, ex durante en ex post evaluaties omspant op alle belangrijke (beleids)thema's en bijbehorende begrotingsartikelen per departement

Beleidstheorie en opzet periodieke rapportage

- De uitgangspunten van het kinderopvangbeleid zijn neergelegd in de concept beleidstheorie (zie onderstaand figuur 1). De beleidstheorie vormt het geheel aan aannames dat ten grondslag ligt aan het beleid. In de beleidstheorie wordt uiteengezet welke middelen beschikbaar zijn, voor welke instrumenten de middelen worden ingezet, tot welke prestaties de instrumenten leiden en aan welke doelen deze bijdragen.
- Het kinderopvangbeleid kent verschillende instrumenten, zoals de kinderopvangtoeslag en kwaliteitseisen. Deze worden ingezet om te komen tot kwalitatief goede, betaalbare en toegankelijke kinderopvang (de beleidsprestaties). Uitgangspunt is dat op deze manier het gebruik van kinderopvang wordt gestimuleerd en daarmee de arbeidsparticipatie wordt bevorderd.
- We onderzoeken in hoeverre de inzet van de instrumenten en de uitkomsten van die inzet bijdraagt aan het gebruik van kinderopvang en daarmee aan het doel 'bevorderen arbeidsparticipatie'. Hierbij wordt ook het perspectief van ouders meegenomen.
- Het kinderopvangbeleid staat niet op zich en andere beleidsdomeinen hebben invloed op het gebruik van kinderopvang en/of de arbeidsparticipatie van ouders. Ontwikkelingen op bijvoorbeeld onderwijsbeleid en verlofregelingen nemen wij ook mee in de analyse. Daarnaast kijken we ook naar de invloed van externe factoren (zoals bijvoorbeeld Covid19) en eventuele neveneffecten.

Figuur 1: Concept Beleidstheorie Kinderopvangbeleid

Datum
07-08-2024

Onderzoeksvragen

- De onderzoeksvragen zijn afgeleid van de beleidstheorie. De hoofdvragen van de periodieke rapportage zijn:
  1. Hoe doeltreffend en doelmatig is het kinderopvangbeleid tussen 2015-2024 geweest voor het stimuleren van de arbeidsparticipatie?
  2. Hoe kan het kinderopvangbeleid voor het stimuleren van arbeidsparticipatie doeltreffender en doelmatiger worden vormgegeven?
- De deelvragen richten zich op de beleidsprestaties betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van de kinderopvang. Om deze vragen te beantwoorden, moeten ook beleidsmaatregelen, aanpalend beleid, ontwikkelingen in gebruik en arbeidsparticipatie, externe factoren en neveneffecten geanalyseerd worden. De deelvragen zijn:
  - In hoeverre was sprake van betaalbare kinderopvang?
  - In hoeverre heeft het kinderopvangbeleid hieraan bijgedragen?
  - In hoeverre heeft betaalbare kinderopvang bijgedragen aan het stimuleren van de arbeidsparticipatie van ouders?
  - In hoeverre was sprake van toegankelijke kinderopvang?
  - In hoeverre heeft het kinderopvangbeleid hieraan bijgedragen?
  - In hoeverre heeft toegankelijke kinderopvang bijgedragen aan het stimuleren van de arbeidsparticipatie van ouders?
  - In hoeverre was sprake van kwalitatief goede kinderopvang?
  - In hoeverre heeft het kinderopvangbeleid bijgedragen aan kwalitatief goede kinderopvang?
  - In hoeverre heeft kwalitatief goede opvang bijgedragen aan het stimuleren van de arbeidsparticipatie van ouders?
  - Welke beleidsmaatregelen zijn genomen om de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van kinderopvang te verhogen?

- Hoe heeft het gebruik van kinderopvang zich ontwikkeld?
- Hoe heeft de arbeidsparticipatie van ouders zich ontwikkeld?
- Hoe verhoudt de ontwikkeling van het gebruik van kinderopvang zich tot de ontwikkeling van arbeidsparticipatie?
- Welke externe factoren (bijvoorbeeld: Covid19, ontwikkelingen arbeidsmarkt) hebben invloed gehad op het gebruik van kinderopvang en de arbeidsparticipatie?
- In welke mate beïnvloedt aanbepalend beleid (bijvoorbeeld: voorschoolse educatie, verlofregelingen) de arbeidsparticipatie van ouders?
- Welke neveneffecten treden op?

Aanpak

- De directie Kinderopvang stelt zelf de periodieke rapportage op. Dit past bij de wens om zoveel mogelijk te leren van de beschikbare kennis. Tevens helpt het om de opgedane kennis en inzichten binnen de directie te borgen. De ervaringen van de vorige periodieke rapportage nemen we mee.
- De periodieke rapportage is een syntheseonderzoek. Dit houdt in dat de onderzoeksvragen worden beantwoord door een analyse te maken van alle beschikbare kennis. Daarvoor gebruiken we onderzoeken, monitoren en evaluaties, zowel in opdracht van SZW als ander relevant onderzoek uit de periode 2015 tot en met 2024. Daarbij betrekken we ook inzichten uit internationaal onderzoek en de wetenschappelijke literatuur.
- In de rapportage werken we opties uit voor besparingen en intensiveringen van het beleid om de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid te verhogen. De RPE schrijft voor dat in ieder geval een 20% besparingsvariant wordt geformuleerd.

Onafhankelijkheid

- De onafhankelijkheid borgen we door klankbordgroepen in te stellen: een interne klankbordgroep binnen de directie KO, een klankbordgroep met SZW-collega's van andere directies (FEZ, ASEA, AV, PDV, WR, CSO) en een met collega's van andere departementen en uitvoerders (FIN, EZK, OCW, Toeslagen, UWV).
- Ook vragen wij wetenschappers en onderzoekers (o.a. SCP en CPB en universiteiten) mee te kijken op de kennisvergaring (hebben we al het onderzoek in beeld) en analyse van het onderzoek (trekken we de juiste conclusies).
- De RPE stelt dat een onafhankelijk deskundige een oordeel geeft over de betrouwbaarheid en validiteit van de periodieke rapportage. Wij vragen twee onafhankelijk deskundigen om een oordeel: een deskundige op het gebied van beleidsevaluaties en een deskundige op het gebied van arbeidsmarkt.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Brief Tweede Kamer Opzet en planning	Bijlage bij verzending	

Datum
07-08-2024

Onze referentie
2024-[redacted]